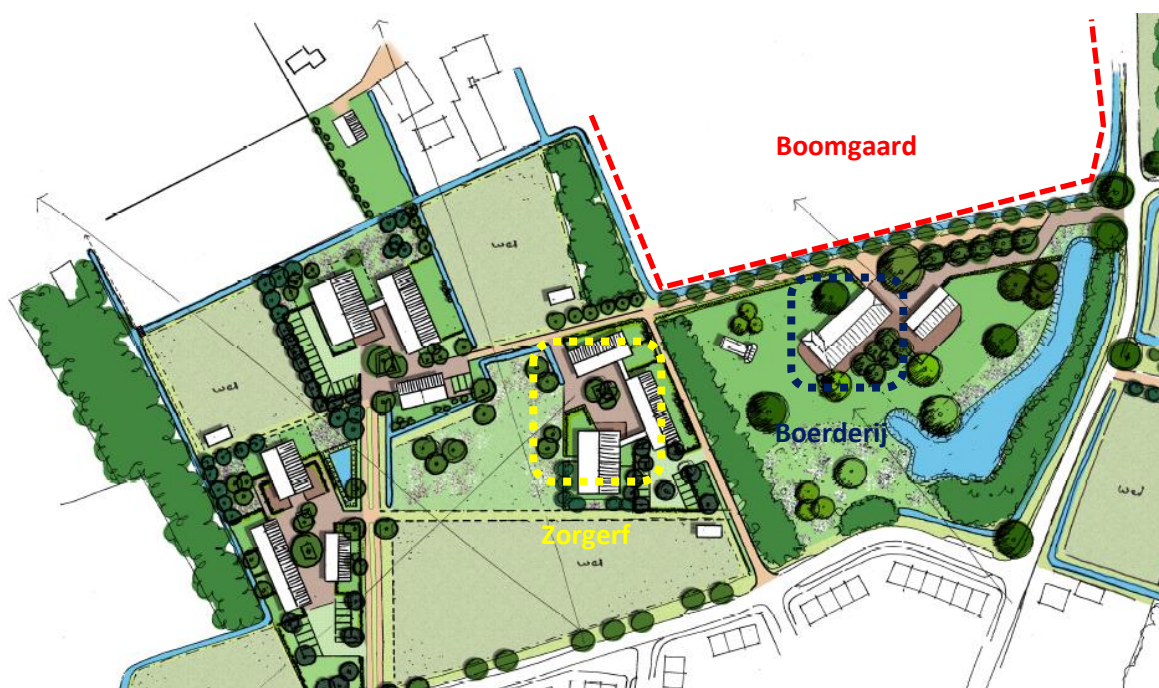

MEMO

Aan: 't Bonte Paard
Van: Jeffrey van Luttikhuizen
CC:
Datum: 3/21/2018
Betreft: Nadere onderbouwing verkleinen spuitzone t.b.v. Wiel van Driel

Aanleiding

Initiatiefnemer heeft het voornemen om ten noorden van de kern Driel een aantal zorgerven met zorgwoningen te realiseren, alsmede de inpassing van een bestaande boerderij als woning. Ten behoeve van de ontwikkeling is door Buro Ontwerp & Omgeving een ontwikkelingsschets gemaakt die onderstaand is weergegeven.

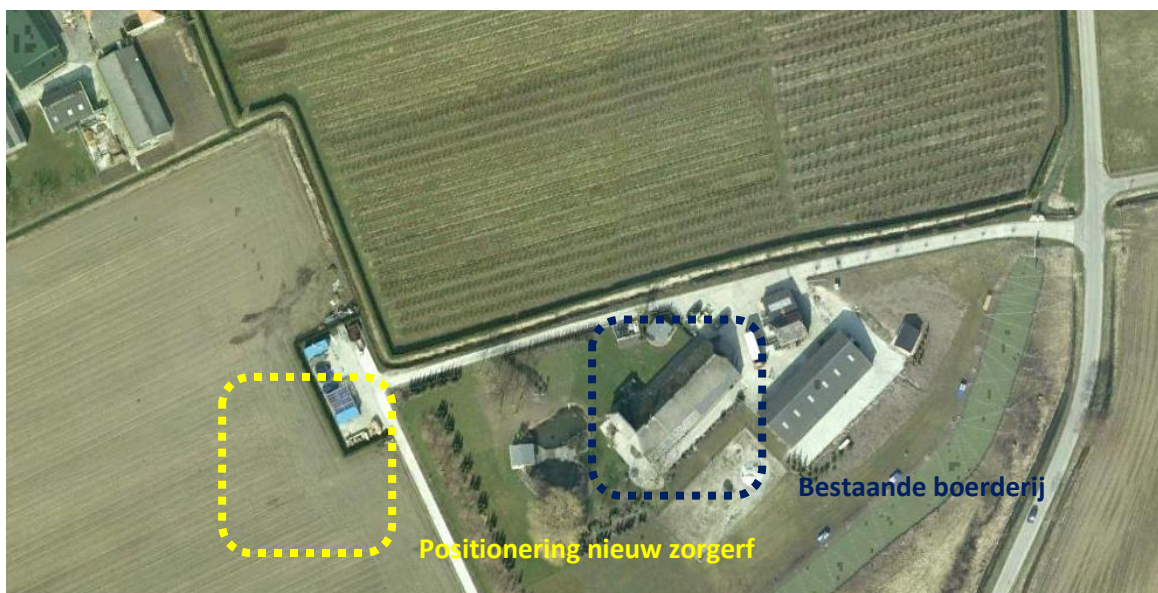
Aangrenzend ten noorden van de rand van het plangebied ligt op circa 10 m afstand een fruitboomgaard. De bestaande boerderij van de familie Wels en een van de zorgerven ligt op korte afstand ten opzichte van de boomgaard. Het betreft de boomgaard van het de familie Van Schaijk aan de Drielse Dijk. De (peren)boomgaard is volledig omzoomd door een groenblijvende windsingel. Voor de geplande ontwikkelingen dient desondanks rekening gehouden te worden met een zogeheten spuitzone. Voor het plangebied vormt het spuiten van gewasbeschermingsmiddelen een risicomoment. De omvang van het risico wordt naast de toxiciteit van het middel gevormd door de mate van drift. Deze is afhankelijk van de spuihoogte, luchttemperatuur, windrichting en dergelijke.

Wettelijke afstand spuitzone

Er zijn in Nederland geen wettelijke bepalingen over minimaal aan te houden afstanden tussen gronden waarop gewassen in de open lucht worden geteeld, zoals fruitbomen, en nabij gelegen woningen. De Nederlandse wetgeving met betrekking tot gewasbeschermingsmiddelen is vooral gericht op de reductie van de risico's van het gebruik van deze middelen voor het watermilieu. De Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb) bevat een toelatingsstelsel voor het op de markt brengen en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. In deze wet zijn ook bepalingen opgenomen die betrekking hebben op de bescherming van de gezondheid van de professionele gebruikers en werknemers. Het Activiteitenbesluit Milieubeheer heeft als doel de reductie van bestrijdingsmiddelen in het water. De afstanden en teeltvrije zones die in het Lozingenbesluit worden genoemd zijn gerelateerd aan het oppervlaktewater. De richtafstanden die zijn opgenomen in de VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering' (2009) hebben geen betrekking op open teelten en zijn evenmin bruikbaar.

De in de praktijk gehanteerde vuistregel van 50 meter is indicatief

Vanwege het ontbreken van wetgeving is er een in de praktijk gegroeide vuistregel ontstaan die aangeeft dat er een afstand van 50 meter tussen agrarische gronden met open teelten en een voor gewasbeschermingsmiddelen gevoelig object, zoals een woning of tuin, in acht moet worden genomen¹. Bij deze afstand wordt ervan uitgegaan dat enerzijds de bedrijfsvoering van de agrariër niet wordt belemmerd en anderzijds dat er geen nadelige effecten optreden voor de gezondheid van omwonenden. Het is een afstand die door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State geaccepteerd wordt². Het is echter een indicatieve afstand. Dat wil zeggen dat er omstandigheden zijn waarin hiervan kan worden afgeweken.

¹ ABRvS 31 maart 2010, zaaknummer 200904633/1/R2.

² ABRvS 23 september 2009, 200900570/1/R2.

Voorliggende situatie

De bestaande boerderij en het nieuwe zorg erf is gelegen binnen de 50 meter zone. De bestaande boerderij en het zorg erf liggen op een afstand van circa 10 meter ten opzichte van de fruitboomgaard. Om de gehele boomgaard is voorzien in een zogeheten windsingel op eigen terrein. Ten behoeve van het onderzoek naar de omvang van de spuitzone is overleg geweest met de eigenaren (fam. Van Schaijk) van de voornoemde fruitkwekerij.

Waarom er een kleinere spuitzone kan worden aangehouden

Zoals hiervoor is genoemd, is de in de praktijk gebruikte afstand van 50 meter indicatief. Dat betekent dat er onder omstandigheden gemotiveerd van kan worden afgeweken. Hierbij zijn de volgende aspecten relevant:

1. Wat wordt planologisch mogelijk gemaakt;
2. welke gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt;
3. wat zijn de effecten van de gewasbeschermingsmiddelen voor de mens bij blootstelling;
4. het gebruik van driftreducerende middelen.

In het hierna volgende wordt onderbouwd waarom in dit geval een kleinere spuitzone kan worden aangehouden.

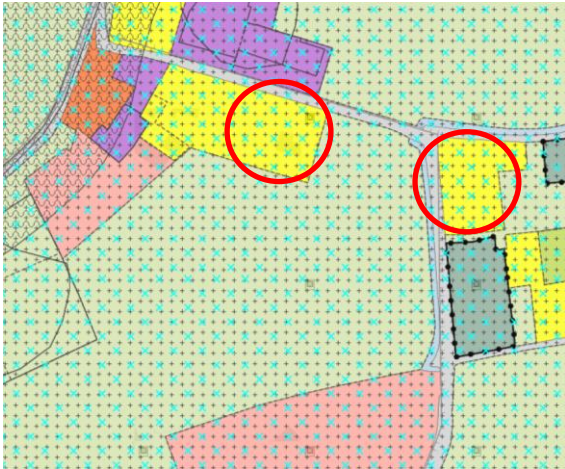
Ad 1 Wat wordt planologisch mogelijk gemaakt

Bij het bepalen van de afstand tussen bestaande boerderij en het nieuwe zorg erf en boomgaard, dient te worden gekeken naar wat het bestemmingsplan in juridische zin toelaat. Indien het bestemmingsvlak fruitbomen tot aan de perceelgrens van de boomgaard mogelijk maakt, dan dient te worden gemeten vanaf de perceelgrens. De geldende bestemming van het naastgelegen perceel laat fruitbomenteelt toe tot op de perceelgrens. Om die reden dient dan ook te worden gemeten vanaf de perceelgrens van de fruitteler. Echter in de huidige situatie is reeds een windsingel op de perceelgrens gerealiseerd.

In het nieuw op te stellen bestemmingsplan krijgen de percelen met de bestaande boerderij (woning) en het beoogde zorg erf de bestemming 'Wonen' en 'Maatschappelijk', met daarbinnen een bouwvlak. Bij het bepalen van een spuitzone dient derhalve te worden gemeten vanaf de bestemmingsgrenzen.

- Vanaf de grens van het bestemmingsvlak voor de boerderij en het zorg erf tot aan de perceelgrens van de boomgaard betreft ongeveer 10 meter.

Opgemerkt wordt dat er in de huidige situatie er in een tweetal gevallen reeds sprake is van een woning op een afstand van 10 meter en minder ten opzichte van de boomgaard. Op de volgende pagina zijn beide situaties aangeduid op de bestemmingsplankaart. Uit het overleg met de kweker is naar voren gekomen dat zij onder andere door de ligging van deze beide woningen de bedrijfsvoering al dusdanig hebben aangepast, dat spuiten op een afstand van 10 meter geen problemen geeft. Hiervoor is de windsingel opgericht. Verder vindt bemesting handmatig en met een druppelslang plaats en is er sprake van een teeltvrije zone van circa 5 meter.

Beide woningen op een afstand van 10 meter en minder

Woning op een afstand van 10 meter van de boomgaard (inclusief windsingel)

Ad 2 Welke gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt en wanneer

Onbekend is welke middelen de fruitteler gebruikt bij het spuiten van de fruitbomen. Om die reden wordt uitgegaan van de gewasbeschermingsmiddelen die in de fruitteelt het meest worden gebruikt. In de fruitteelt worden zowel onkruidbestrijdingsmiddelen (herbiciden), schimmelbestrijdingsmiddelen (fungiciden) als insectenbestrijdingsmiddelen (insecticiden) gebruikt. Dit zijn de middelen Captan 80WG/Malvin WG, Thiram Granuflow, Insegar, Tepeki, Runner en Pirimor. Het meest toxische en risicovolle middel Thiram mag echter per 1 april 2011 niet meer gebruikt worden voor onbedekte fruitteelt, zoals op fruitbomen in de open lucht. Dit middel wordt dan ook in deze onderbouwing buiten beschouwing gelaten. Van belang is ook wanneer deze middelen gebruikt mogen worden: gedurende het hele jaar of gedurende een seizoen, dus zowel op volblad als op kale fruitbomen. Captan mag gedurende het gehele jaar worden gebruikt, dus zowel op kale fruitbomen als bomen met blad. Captan is van bovengenoemde middelen het meest toxisch. Om die reden wordt bij het bepalen van de afstand in dit onderzoek verder uitgegaan van het middel Captan.

Ad 3 Wat zijn de effecten van de gewasbeschermingsmiddelen voor de mens bij blootstelling

Uit onderzoek van Wageningen University & Research³ blijkt dat de gezondheidsrisico's van gewasbeschermingsmiddelen voor omwonenden vooral liggen bij opname van stoffen door de huid (dermaal risico). Voor het middel Captan wordt het dermale blootstellingseindpunt (100%) overschreden bij bespuiting op fruitbomen zonder blad op een afstand van 20 m tot de laatste bomenrij. Hierbij wordt uitgegaan van bespuiting met een standaard dwarsstroomspuit op een boomhoogte van 0-3 m respectievelijk 3-6 m (=104%). Zoals eerder opgemerkt worden de laatste drie boomrijen vanaf de woning handmatig behandeld en is er sprake van een teeltvrije zone van 5 meter. Bovendien is een windsingel gerealiseerd.

³ J.C. van de Zande & M. Weneker, 'Driftblootstelling van omstanders en omwonenden door boomgaard bespuitingen', maart 2015 (PRI-rapport 609)

Driftbeperkende doppen

Uit informatie van de kweker blijkt dat deze een dwarsstroomspruit met driftbeperkende venturi spleetdoppen gebruikt (DRT75). Bij gebruik van de DRT75 techniek op het perceel is de benodigde afstand 30 m vanaf de laatste bomenrij in de kale boom situatie en 20 m in de volblad situatie. Deze afstand kan verkleind worden tot 20 m en 5 m voor respectievelijk de kale boom en volblad situatie door de aanwezigheid van een windhaag (Tabel 19). Uit het onderzoek blijkt dat in die situatie – dus een in de winter bladhoudende windhaag - vanaf een afstand van 5 m tot de laatste bomenrij in het geheel geen overschrijding van het dermale blootstellingseindpunt plaatsvindt. In de huidige situatie is sprake van een groenblijvende windhaag, waarmee de afstand kan worden verkleind naar 5 meter

Ad 4 Het gebruik van driftreducerende spuittechnieken

Vanwege de aangrenzende sloten is de fruitteler verplicht om emissiebeperkende spuittechnieken te gebruiken. Eveneens dient hij vanwege de hiervoor genoemde wetgeving – het Activiteitenbesluit Milieubeheer – afstand te houden van de aanwezige sloot door middel van een teeltvrije zone. Deze zone bedraagt bij de teelt van peren tenminste 3 m indien er gebruik wordt gemaakt van driftreducerende spuittechnieken.

Conclusie

Op basis van het voornoemde wordt geconcludeerd dat een afstand van 10 meter ten opzichte van de boomgaard te verantwoorden valt. Deze afstand wordt in werkelijkheid nog met circa 5 meter vergroot in verband met de teeltvrije zone en een windsingel. Daarbij wordt geconcludeerd dat in de huidige situatie reeds op 10 meter en minder woningbouw aanwezig is, zonder dat dit tot problemen leidt.

Verder wordt geconcludeerd dat in een situatie zonder bladhoudende haag tussen het agrarische perceel en het perceel met de beoogde woning en zorgerv, een afstand van 20 m (-6 meter teeltvrije zone) volstaat. Met een bladhoudende windhaag is het mogelijk de afstand te verkleinen tot zelfs 5 m.

Ook wordt opgemerkt dat de zuidwestelijke windrichting ervoor zorgt dat eventuele spuitnevel niet over het perceel kan waaien.